आदर्शप्रश्नपत्र- प्रारूपम्

“2024-2025”

कक्षा अष्टमी

विषयः संस्कृतम्

समयः -होरात्रयम् **पूर्णांकाः – 100**

	खण्ड 'क' **बहुविकल्पात्मक-प्रश्नाः**	**20 अङ्काः**
प्रश्न 1.	**अधोलिखितानां विंशतिः प्रश्नानाम् उत्तराणि प्रदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चिनुत।**	**1×20=20**
1.	**संस्कृते .... लिङ्गानि सन्ति।** **(1) त्रयः (2) तिस्रः** **(3) त्रीणि (4) चत्वारि**	
2.	**रुचिरा (तृतीयो-भागः) इत्यस्य पञ्चमः पाठः कः?** **(1) संसारसागरस्य नायकाः (2) सप्तभगिन्यः** **(3) भारत जनताऽहम् (4) कण्टकेनैव कण्टकम्**	
3.	**“कंजूस” इत्यस्य कृते संस्कृत-पदं किम्?** **(1) तृणम् (2) कृपण:** **(3) कटुः (4) लुब्धः**	
4.	**अहम् .... वस्त्राणि ददामि ।** **(1) निर्धनाय (2) निर्धनात्** **(3) निर्धनस्य (4) निर्धनेन**	
5.	**“अहं त्वत्कृते धर्मम् आचरितवान्” अत्र “अहम्” इति सर्वनामपदं कस्मै प्रयुक्तम्?** **(1) व्याधाय (2) व्याघ्राय** **(3) शृगालाय (4) वृक्षाय**	
6.	**अस्माकं देशे कति राज्यानि सन्ति?** **(1) सप्तविंशतिः (2) अष्टाविंशति:** **(3) नवविंशति: (4) त्रिंशत्**	
7.	**'क्षेत्रपरिमाणैः इमानि लघूनि वर्तन्ते' अस्मात् वाक्यात् 'सन्ति' इति क्रियापदस्य समानार्थक-पदं चित्वा लिखत?** **(1) क्षेत्रपरिमाणैः (2) इमानि** **(3) वर्तन्ते (4) लघूनि**	
8.	**नित्यं वृद्धोपसेविनः .... वर्धन्ते।** **(1) चत्वाराः (2) द्वौ** **(3) त्रीणि (4) चत्वारि**	
9.	**अस्माकं प्रथमोपग्रहस्य नाम किम् अस्ति?** **(1) प्रथमोपग्रह: (2) आर्यभटः** **(3) सिद्धान्तः (4) अचलः**	

10.	**"मयूराणाम्" इत्यस्य समानार्थक-पदं किम्?** **(1) शुकानाम् (2) शिखीनाम्** **(3) पिकानाम् (4) काकानाम्**	
11.	**तस्याः स्वकीयम् अध्ययनमपि सहैव प्रचलति - अस्मिन् वाक्ये विशेष्यपदं किम्?** **(1) सहैव (2) प्रचलति** **(3) स्वकीयम् (4) अध्ययनम्**	
12.	**"मातृ शब्दः, तृतीया विभक्तिः, बहुवचनम्" इत्यस्य यथानिर्दिष्टं शब्दरूपं प्रदत्त-विकल्पेभ्यः चिनुत।** **(1) मातृभ्यः (2) मातृभिः** **(3) मातरम् (4) मातृभ्याम्**	
13.	**"लिख् धातुः, विधिलिङ्-लकारः, मध्यम-पुरुषः, एकवचनम्" इत्यस्य यथानिर्दिष्टं धातुरूपं प्रदत्त-विकल्पेभ्यः चिनुत।** **(1) लिखसि (2) लिख** **(3) अलिखः (4) लिखेः**	
14.	**"प्रवृत्तोऽपि" इत्यस्य सन्धि-विच्छेदं कुरुत।** **(1) प्रवृत्तः+पि (2) प्र+वृतः+ऽपि** **(3) प्रवृत्तः+अपि (4) प्रवृत्तो+पि**	
15.	**"73" इत्यस्य सङ्ख्यात्मक-अङ्कस्य कृते समुचित-संस्कृत-पदं चिनुत।** **(1) त्रीषष्टिः (2) त्रिसप्ततिः** **(3) त्रीसप्ततिः (4) त्र्यशीतिः**	
16.	**कर्तुम् इत्यस्य प्रकृति-प्रत्ययं पृथक् कुरुत।** **(1) कृ+तुमुन् (2) क्री+तुमुन्** **(3) कर्+तुम् (4) क्रि+तुमुन्**	
17.	**वयम् इत्यस्य पद-परिचयम्-** **(1) अस्मद् शब्दः, प्रथमा विभक्तिः, बहुवचनम्** **(2) युष्मद् शब्दः, द्वितीया विभक्तिः, बहुवचनम्।** **(3) अस्मद् शब्दः, द्वितीया विभक्तिः, बहुवचनम्।** **(4) युष्मद् शब्दः, प्रथमा विभक्तिः, बहुवचनम्।**	
18.	**अभवत इत्यस्य पद-परिचयम्-** **(1) भू धातोः, लङ्लकारः, प्रथम-पुरुषः, एकवचनम्।** **(2) भू धातोः, लङ्लकारः, मध्यम-पुरुषः, बहुवचनम्।** **(3) भव् धातोः, लङ्लकारः, मध्यम-पुरुषः, बहुवचनम्।** **(4) भव् धातोः, लङ्लकारः, प्रथम-पुरुषः, एकवचनम्।**	
19.	**"त्वम् पिबसि'' इत्येतं वाक्यं लृट्लकारे परिवर्तयत।** **(1) त्वम् अपिबः (2) त्वम् पिब** **(3) त्वम् पास्यसि (4) त्वम् पिबेः**	
20.	**"आगम्य" इत्यत्र उपसर्गं पृथक् कुरुत।** **(1) आग्+अम्य (2) आग+म्य** **(3) आगम्+य (4) आ+गम्य**	

	खण्ड 'ख' **पाठ्यपुस्तकाधारितप्रश्नाः**	**40 अङ्काः**
प्रश्न-2.	**अधोलिखित-पठित-अनुच्छेदम् अधिकृत्य निर्देशित-प्रश्नानाम् उत्तराणि दीयन्ताम्** **गजधरा: वास्तुकाराः आसन्। कामं ग्रामीणसमाजो भवतु नगरसमाजो वा तस्य नव-निर्माणस्य सुरक्षाप्रबन्धनस्य च दायित्वं गजधराः निभालयन्ति स्म। नगरनियोजनात् लघुनिर्माणपर्यन्तं सर्वाणि कार्याणि एतेष्वेव आधृतानि आसन्। ते योजनां प्रस्तुवन्ति स्म, भाविव्ययम् आकलयन्ति स्म, उपकरणभारान् सगृह्णन्ति स्म। प्रतिदाने ते न तद् याचन्ते स्म यद् दातुं तेषां स्वामिनः असमर्थाः भवेयुः। कार्यसमाप्तौ वेतनानि अतिरिच्य गजधरेभ्यः सम्मानमपि प्रदीयते स्म। नमः एतादृशेभ्यः शिल्पिभ्यः।** **(क) गजधराः के आसन्?** **(ख) योजनां के प्रस्तुवन्ति स्म?** **(ग) गजधराः प्रतिदाने किं याचन्ते स्म?** **(घ) गजधरेभ्यः कदा वेतनानि सम्मानं च प्रदीयते स्म?**	**1×4=4**
प्रश्न-3.	**अधोलिखित-पठित-पद्यांशम् अधिकृत्य निर्देशित-प्रश्नानाम् उत्तराणि दीयन्ताम्।** **गुणा गुणज्ञेषु गुणा भवन्ति** **ते निर्गुणं प्राप्य भवन्ति दोषाः।** **सुस्वादुतोयाः प्रभवन्ति नद्यः** **समुद्रमासाद्य भवन्त्यपेयाः।।** **(क) गुणाः कुत्र भवन्ति?** **(ख) गुणाः दोषाः कदा भवन्ति?** **(ग) सुस्वादुतोयाः काः प्रभवन्ति?** **(घ) समुद्रमासाद्य नद्यः कीदृशाः भवन्ति?**	**1×4=4**
प्रश्न-4.	**अधोलिखित-गद्यांशयोः कस्यचिद् एकस्य गद्यांशस्य हिन्दी-भाषायाम् अनुवादं विधीयन्ताम्।** **(क) सामाजिक कुरीतीनां सावित्री मुखरं विरोधम् अकरोत्। विधवानां शिरोमुण्डनस्य निराकरणाय सा साक्षात् नापितैः मिलिता। फलतः केचन नापिताः अस्यां रूढौ सहभागिताम् अत्यजन् । एकदा सावित्र्या मार्गे दृष्टं यत् कूपं निकषा शीर्णवस्त्रावृताः तथाकथिताः निम्नजातीयाः काश्चित् नार्यः जलं पातुं याचन्ते स्म। उच्चवर्गीयाः उपहासं कुर्वन्त्यः कूपात् जलोद्धरणम् अवारयन्। सावित्री एतत् अपमान सोढुं नाशक्नोत् ।** **(ख) मनस्यागता ते इयं भावना परमकल्याणमयी परं सर्वे न तथा अवगच्छन्ति। अस्तु, अस्ति तावदेतेषां विषये किञ्चिद् वैशिष्ट्यमपि कथनीयम्। सावहितमनसा शृणुत- जनजातिबहुलप्रदेशोऽयम्। गारो-खासी-नगा- मिजो-प्रभृतयः बहवः जनजातीयाः अत्र**	**4×1=4**

	निवसन्ति। शरीरेण ऊर्जस्विनः एतत्प्रादेशिकाः बहुभाषाभिः समन्विताः, पर्वपरम्पराभिः परिपूरिताः, स्वलीला कलाभिश्च निष्णाताः सन्ति।	
प्रश्न-5.	अधोलिखित-पद्यांशेषु कस्यचिद् द्वयोः पद्यांशयोः हिन्दी-भाषायाम् अनुवादं विधीयन्ताम्। (क) इयं शिल्पिनां यन्त्रविद्याधराणां भिषक्शास्त्रिणां भूः प्रबन्धे युतानाम्। नटानां नटीनां कवीनां धरेयं क्षितौ राजते भारतस्वर्णभूमिः।। (ख) यत्कर्म कुर्वतोऽस्य स्यात्परितोषोऽन्तरात्मनः। तत्प्रयत्नेन कुर्वीत विपरीतं तु वर्जयेत्।। (ग) पुष्पपत्रफलच्छायामूलवल्कलदारुभिः । धन्या महीरुहाः येषां विमुखा यान्ति नार्थिनः ॥	4×2=8
प्रश्न-6.	अधोलिखित-प्रश्नेषु केषाञ्चित् चतुर्प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृत-भाषायां दीयन्ताम्। (क) आर्यभटेन कः ग्रन्थः रचितः? (ख) अत्र किं सदैव सुपूर्णमस्ति? (ग) मार्गे किं दृष्ट्वा बालाः परस्परं वार्तालापं कुर्वन्ति? (घ) का स्वदृढनिश्चयात् न विचलति? (ङ) आत्मवशं किं भवति? (च) सप्तभगिनी-प्रदेशे कः उद्योगः सर्वप्रमुखः?	1×4=4
प्रश्न-7.	अधोलिखित-प्रश्नेषु रेखाङ्कित-पदानि आधृत्य केषाञ्चित् चतुर्वाक्यानां प्रश्ननिर्माणं कुरुत। (क) <u>वायुवेगः</u> सर्वथाऽवरुद्धः आसीत्। (ख) तस्य <u>मूर्ध्नि</u> तिष्ठन्ति वायसाः। (ग) सर्वाणि पत्राणि <u>चलदूरभाषयन्त्रे</u> सुरक्षितानि भवन्ति। (घ) चञ्चलः <u>वृक्षम्</u> उपगम्य अपृच्छत्। (ङ) <u>समयात्</u> पूर्वम् आयासं करोषि। (च) <u>तयोः</u> नित्यं प्रियं कुर्यात्।	1×4=4
प्रश्न-8.	मञ्जूषातः अव्ययपदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत- [एव, खलु, तथा, पुरतः] (क) विद्यालयस्य .... एकम् उद्यानम् अस्ति। (ख) सत्यम् .... जयते। (ग) किं भवान् स्नानं कृतवान् ....? (घ) सः यथा चिन्तयति .... आचरति।	1×4=4

प्रश्न-9.	संस्कृत-पाठ्यपुस्तकम् अधिकृत्य कमपि एकं श्लोकं हिन्दी-सरलार्थ-सहितम् लिख्यन्ताम्, यः श्लोकः परीक्षा-पत्रे न स्यात्।	2+2=4
प्रश्न-10.	संस्कृत-पाठ्यपुस्तकम् अधिकृत्य कस्याश्चित् एकस्याः कथायाः सारं हिन्दी भाषायां लिख्यताम्। (क) कण्टकेनैव कण्टकम् (ख) गृहं शून्यं सुतां विना	4×1=4
	खण्ड 'ग' **व्याकरणभागः**	40अङ्काः
प्रश्न-11.	अधोलिखितानां शब्दानां यथानिर्दिष्ट-शब्दरूपं लिखत। (क) गणेश शब्दः, चतुर्थी विभक्तिः, एकवचनम्। (ख) सीता शब्दः, षष्ठी विभक्तिः, द्विवचनम्। (ग) अस्मद् शब्दः, प्रथमा विभक्तिः, बहुवचनम्। (घ) नदी शब्दः, सप्तमी विभक्तिः, एकवचनम्।	1×4=4
प्रश्न-12.	अधोलिखितानां धातूनां यथानिर्दिष्ट-धातुरूपं लिखत। (क) भू धातुः,लट्-लकारः,उत्तम-पुरुषः,एकवचनम्। (ख) दृश् धातुः,लृट्-लकारः,मध्यम-पुरुषः,बहुवचनम्। (ग) गम् धातुः,लङ्-लकारः,प्रथम-पुरुषः,बहुवचनम्। (घ) स्था धातुः,लोट्-लकारः,उत्तम-पुरुषः,द्विवचनम्।	1×4=4
प्रश्न-13.	अधोलिखितानां पदानां सन्धिपदं सन्धिविच्छेदपदं वा लिखत। (क) लोकक्रीडासक्ता (ख) बहिः+आगत्य (ग) एतेष्वेव (घ) विनय+उपेता	1×4=4
प्रश्न-14.	अधोलिखितानां सङ्ख्यात्मक-अङ्कानां कृते समुचित-संस्कृत-पदं लिखत। (क) 25 (ख) 58 (ग) 89 (घ) 11	1×4=4
प्रश्न-15.	अधोलिखितानां पदानां प्रकृतिप्रत्यययोः विभागं संयोजनं वा कृत्वा समुचित-पदं लिखत। (क) करणीयम् (ख) सम्+पूज्+ल्यप् (ग) त्यक्त्वा (घ) दृश्+तुमुन्	1×4=4
प्रश्न-16.	अधोलिखित-पदानां समुचितं पद-परिचयं विधीयन्ताम्। (क) "द्रक्ष्यामः" (ख) "मात्रा" (ग) "सेवते" (घ) "लताः"	1×4=4
प्रश्न-17.	अधोलिखितानां वाक्यानां यथानिर्दिष्टं लकार-परिवर्तनं कुरुत। (क) अहम् गच्छामि। (लङ्लकारे) (ख) ते गायन्तु। (लृट्लकारे)	1×4=4

	(ग) यूयम् स्थास्यथ। (लोट्लकारे) (घ) आवाम् अपश्याव। (लट्लकारे)	
प्रश्न-18.	प्रदत्त-विकल्पेभ्यः निर्देशानुसारं समुचितं विकल्पं चिनुत। (क) संस्कृते कति कारकाणि सन्ति? (ख) "अधिकरण" कारके का विभक्तिः? (ग) "यूयम्" इति पदस्य कः अर्थः? (घ) "पञ्चमी" विभक्तौ किम् ?	1×4=4
प्रश्न-19. (1)	यथानिर्दिष्टं प्रश्नानाम् उत्तराणि लिख्यताम्। अधोलिखित-विशेषणविशेष्यानाम् उचित-मेलनं कुरुत। (क) मौखिकम् उपकारः (ख) महान् भारते (ग) मुद्राविहीनः ज्ञानम् (घ) सम्पूर्णे विनिमयः	½×4= 2
(2)	अधोलिखित-पदेषु भिन्न-प्रकृतिकं पदं चिनुत। (क) गच्छति, पठति, धावति, अहसत्, क्रीडति। (ख) छात्रः, सेवकः, शिक्षकः, लेखिका, क्रीडकः। (ग) पत्रम्, मित्रम्, पुष्पम्, आम्रः, फलम्। (घ) पृथिवी, वसुन्धरा, धरित्री, यानम्, वसुधा।	½×4= 2
(3)	अधोलिखित-विलोम-पदानाम् उचित-मेलनं कुरुत। (क) उदयः अस्थिरः (ख) अचलः प्रकाशः (ग) अन्धकारः चलः (घ) स्थिरः अस्तम्	½×4= 2
(4)	अधोलिखित-समानार्थक-पदानाम् उचित-मेलनं कुरुत। (क) जगति पृथ्वीम् (ख) प्रकृतिः नेत्रेण (ग) चक्षुषा स्वभावः (घ) वसुन्धराम् संसारे	½×4= 2

आदर्शप्रश्नपत्र-प्रारूपम्

12 सितम्बर, 2024

कक्षा अष्टमी

विषयः संस्कृतम्

समयः होरात्रयम् **पूर्णांकाः 100**

	खण्ड 'क' **बहुविकल्पात्मक-प्रश्नाः**	**20 अङ्काः**
प्रश्न-1.	**अधोलिखितानां विंशतिः प्रश्नानाम् उत्तराणि प्रदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चिनुत ।** ➢ **प्रथमे प्रश्ने विंशतिः बहुविकल्पात्मकाः प्रश्नाः भविष्यन्ति, तत्रापि आदौ एकः प्रश्नः संस्कृतस्य सामान्य-बिन्दूनां विषये भविष्यति ।** ➢ **अग्रिमाः दश प्रश्नाः "रुचिरा तृतीयो भागः" इत्येतम् अधिकृत्य भविष्यन्ति ।** ➢ **नव प्रश्नाः च व्याकरणम् अनुसृत्य भविष्यन्ति ।** **<u>बहुविकल्पात्मक-प्रश्नाः</u>**	**1×20=20**
(1)	**प्रथमः प्रश्नः "सामान्य संस्कृतम्"संस्कृतस्य मूलभूत-परिचयात्मक-बिन्दूनां ज्ञानम् (लिङ्ग- विभक्ति- वचन- पुरुष- कारकादि विषयमधिकृत्य) ।**	
(2)	**2 तः 11 प्रश्नपर्यन्तम् "रुचिरा तृतीयो भागः"-** ➢ **द्वितीयः प्रश्नः पाठस्य नाम इति विषयम् अधिकृत्य भविष्यति ।** ➢ **त्रयः प्रश्नाः प्रथम-पाठतः पञ्चम-पाठ-पर्यन्तं प्रदत्त-अभ्यासेभ्यः भविष्यन्ति।** ➢ **त्रयः प्रश्नाः षष्ठ-पाठतः दशम-पाठ-पर्यन्तं प्रदत्त-अभ्यासेभ्यःभविष्यन्ति ।** ➢ **त्रयः प्रश्नाः एकादश-पाठतः चतुर्दश-पाठ-पर्यन्तं प्रदत्त-अभ्यासेभ्यः भविष्यन्ति।**	
(3)	**12 तः 20 प्रश्नपर्यन्तम् "व्याकरण-भागः"-** **यथानिर्दिष्टं शब्दरूपम्, यथानिर्दिष्टं धातुरूपम्, सन्धि/सन्धि-विच्छेदम्, सङ्ख्यात्मक-अङ्काः, प्रकृति-प्रत्ययं पृथक्करणम्, शब्दरूपस्य पदपरिचयः, धातुरूपस्य पदपरिचयः, लकारपरिवर्तनम् तथा च उपसर्ग-पृथक्करणम् इति नव प्रश्नाः भविष्यन्ति।**	
	खण्ड 'ख' **पाठ्यपुस्तकाधारितप्रश्नाः**	**40 अङ्काः**
प्रश्न-2.	**संस्कृत-पाठ्यपुस्तके निर्धारित- सम्पूर्ण- पाठ्यसामग्रीतः 40-50 शब्द-परिमितम् एकं पठित- गद्यांशम् अधिकृत्य संस्कृत- भाषायां चत्वारः सामान्य-सरलप्रश्नाः।**	**1x4=4**
प्रश्न-3.	**संस्कृत-पाठ्यपुस्तके निर्धारित- सम्पूर्ण- पाठ्यसामग्रीतः एकं पठित- पद्यांशम् अधिकृत्य संस्कृत-भाषायां चत्वारः सामान्य- सरलप्रश्नाः।**	**1x4=4**

प्रश्न-4.	संस्कृत-पाठ्यपुस्तके निर्धारित- पाठ्यसामग्रीम् अधिकृत्य द्वयोः गद्यांशयोः एकस्य गद्यांशस्य हिन्दी-भाषायाम् अनुवादः।	4x1=4
प्रश्न-5.	संस्कृत-पाठ्यपुस्तके निर्धारित- पाठ्यसामग्रीम् अधिकृत्य त्रिषु पद्यांशेषु द्वयोः पद्यांशयोः हिन्दी-भाषायाम् अनुवादः।	4x2=8
प्रश्न-6.	संस्कृत-पाठ्यपुस्तके निर्धारित-पाठ्यसामग्रीम् अधिकृत्य अभ्यासात् षट्-प्रश्नेषु चत्वारः प्रश्नाः करणीयाः।	1x4=4
प्रश्न-7.	सम्पूर्ण-पाठ्यपुस्तकात् निर्धारित-पाठ्यसामग्रीम् अधिकृत्य अभ्यासात् षट्-वाक्येषु चतुर्णां वाक्यानां प्रश्न-निर्माणम्।	1x4=4
प्रश्न-8.	सम्पूर्ण-पाठ्यपुस्तकात् निर्धारित- पाठ्यसामग्रीम् अधिकृत्य अभ्यासात् चतुर्णां वाक्यानां रिक्तस्थानपूर्तिः।	1x4=4
प्रश्न-9.	संस्कृत-पाठ्यपुस्तके निर्धारित-सम्पूर्ण-पाठ्यसामग्रीम् अधिकृत्य एकं श्लोकं हिन्दी-अर्थसहितम्।	2+2=4
प्रश्न-10.	सम्पूर्ण-पाठ्यपुस्तकात् हिन्दी-भाषायाम् एकस्याः कथायाः सारः।	4x1=4
	खण्ड 'ग' व्याकरणभागः	40अङ्काः
प्रश्न-11.	शब्दरूपाणि	1x4=4
प्रश्न-12.	धातुरूपाणि	1x4=4
प्रश्न-13	सन्धि-कार्यम् {सन्धिं/सन्धि-विच्छेदं वा} (सम्पूर्ण-पाठ्यपुस्तकमधिकृत्य एव)	1x4=4
प्रश्न-14.	संख्यात्मकशब्दाः (1 तः 100 पर्यन्तम्)।	1x4=4
प्रश्न-15.	प्रत्ययाः {प्रकृति-प्रत्यययोः संयोजनं विभागं वा} (सम्पूर्ण-पाठ्यपुस्तकमधिकृत्य एव सामान्य प्रत्ययाः)।	1x4=4
प्रश्न-16.	पद-परिचयः (शब्दानां धातूनां च)	1x4=4
प्रश्न-17.	लकार परिवर्तनम् (केवलं लट्-लृट्-लोट्-लङ्-लकारेषु)	1x4=4
प्रश्न-18.	संस्कृतभाषा-सम्बन्धिताः सामान्य-प्रश्नाः (तत्र अधोलिखित-विषयान् अधिकृत्य प्रश्नाः भविष्यन्ति) ➢ कति वचनानि? कति लिङ्गानि? कति पुरुषाः? कति विभक्तयः? कति कारकाणि? इत्यादयः सामान्य प्रश्नाः। ➢ कारक-विभक्त्योः सम्बन्धिनः सामान्य प्रश्नाः ➢ सामान्य-सर्वनाम-पदानां हिन्दी-भाषायाम् अर्थः। ➢ उपसर्गाणां धातूनां च पृथक्करणम् (द्वाविंशतिः उपसर्गाः)।	1×4=4

प्रश्न-19.	संस्कृत-पाठ्यपुस्तके निर्धारित-पाठ्यसामग्र्याः अभ्यासमधिकृत्य चतुर्णां विषयाणां मेलनम्। अभ्यासेषु एतादृशाः अनेके विषयाः सन्ति, तद्यथा- ➢ पर्यायपदानां (समानार्थक-पदानां) मेलनम्। ➢ विलोमपदानां (विपरीतार्थक-पदानां) मेलनम्। ➢ विशेषण-विशेष्यानां मेलनम्। ➢ कोष्ठकात् चित्वा पदानाम् अर्थः। ➢ शुद्ध-कथनानां समक्षम् "आम्" इति तथा अशुद्ध-कथनानां समक्षम् "न" इति लेखनम्। ➢ कोष्ठकात् शुद्धं विकल्पं विचित्य रिक्तस्थानपूर्तिः । ➢ वाक्येभ्यः अव्ययपदचयनम् । ➢ भिन्न-प्रकृति-चयनम् । ➢ कर्तृपद-चयनम् । ➢ क्रियापद-चयनम् । ➢ उपसर्ग-धातु-पृथक्करणम् । ➢ श्लोकांश योजनम्, श्लोकांश मूर्तिः च । ➢ तत्सम पदानि (पाठ्यपुस्तकस्य अभ्यासेषु एव) ।	2×4=8

◊◊